

MJA-Sectorrapport 2013

Diervoederindustrie

Colofon

Projectnaam: MJA-monitoring Diervoederindustrie
Datum: 18 juni 2014
Status: Definitief
Kenmerk: 1235678//TDL/JVT/158009
Locatie: Utrecht
Contactpersoon: Tobias de Ligt
Ondersteunend adviesbureau: ARCADIS Nederland BV

Inhoud

Hoofdstuk 1.	Inleiding	1
Hoofdstuk 2.	Overzicht ontwikkeling energieverbruik	1
Hoofdstuk 3.	Verklaring verandering energieverbruik	2
Hoofdstuk 4.	Spiegeling aan het MJP	3
Hoofdstuk 5.	Resultaten per pijler.....	5
Hoofdstuk 6.	Tabellen	7

Samenvatting

Kerngegevens

Sectorgegevens	Diervoederindustrie
Aantal MJA-deelnemers in 2013	74
Aantal beschouwde bedrijven voor 2013 in dit rapport	74
Aantal toetreders in 2013	0
Aantal uittreeders in 2013	0
Werkelijk energieverbruik 2013 (TJ)	5.235

Effecten van maatregelen	2013 t.o.v. 2012
Procesefficiencyverbetering	1,5%
Besparing in de keten	15,9 TJ
Duurzame energie	0,2 TJ

Resultaten

Energieverbruik

Het totale werkelijke energieverbruik van de sector bedroeg 5.235 TJ in 2013. Dit is ongeveer 2% hoger dan in 2012. Naar verwachting is die toename een gevolg van volume-effecten in de productie. Een indicatie daarvoor kan zijn dat de productiecijfers van Nevedi laten zien dat in 2013 6% meer rundveevoeder is geproduceerd dan in 2012.

Uitvoering van het meerjarenplan van de sector

In het meerjarenplan (MJP) heeft de sector toegezegd maatregelen te treffen die in 2016 tot een jaarlijkse besparing van 524 TJ leiden. Na één jaar bedraagt het effect van maatregelen 94,2 TJ. Hiermee is 18% van de MJP-doelstelling gerealiseerd.

De energiebesparing door procesefficiency ligt op koers met 26% van de MJP doelstelling, daarentegen heeft op gebied van duurzame energie in 2013 geen intensivering plaatsgevonden. De energiebesparing door ketenefficiency was in 2013 gelijk aan 8% van de MJP doelstelling

Energiebesparing in het proces

Procesmaatregelen in 2013 hebben een besparing van 78,0 TJ opgeleverd. De belangrijkste procesmaatregelen zijn:

- Vernieuwing van de perslijnen;
- Toepassen van frequentieregeling in de productielijnen;
- Good housekeeping.

Energiebesparing in de keten

Ketenmaatregelen hebben in 2013 een totale besparing van 15,9 TJ opgeleverd. De belangrijkste ketenmaatregelen zijn:

- Modalshift van vrachtauto naar binnenvaart;
- Optimalisatie van het transport van grondstoffen;
- Diksap inkopen in plaats van gedroogd product.

Inzet duurzame energie

De totale inzet van duurzame energie in de sector bedraagt 0,2 TJ in 2013. De belangrijkste duurzame-energiemaatregelen zijn:

- Zonnepanelen
- Inkoop groen gas

Vooruitblik

Algemene ontwikkelingen

De totale diervoederproductie in Nederland bedraagt jaarlijks circa 20 miljoen ton. Mengvoeders vormen met 60% het grootste aandeel in de productie, gevolgd door vochtrijke diervoeders met 21%. De totale energiekosten van de sector bedragen meer dan 40 miljoen Euro.

De verwachting is dat door fusies en samenvoegingen van bedrijven het aantal locaties zal afnemen, met een gelijkblijvende of iets dalende productie. De praktijk leert dat bedrijven die fuseren na verloop van tijd het aantal productielocaties terugbrengen. Op de locaties die overblijven, wordt de productie geïntensiveerd; de fabrieken worden gemoderniseerd en uitgebreid en het aantal productie-uren wordt geoptimaliseerd.

Mengvoeders worden veelal lokaal afgezet. Het zijn producten met een relatief lage toegevoegde waarde t.o.v. de grondstofprijs. Die is dan ook zeer bepalend voor de prijs van het eindproduct. Dit betekent dat de productie veelal plaatsvindt in de afzetgebieden zodat transportkosten zo laag mogelijk blijven. De export naar omliggende landen is zeer beperkt en vindt met name plaats vanuit de grensregio. Bedrijven die willen groeien in andere (EU) landen, nemen daar vaak fabrieken over of bouwen elders een nieuwe productielocatie.

Aangezien de omvang van de veestapel in de EU door (milieu)wetgeving en quota wordt ingeperkt, is nauwelijks sprake van groeiende afzetmarkten. De trend laat eerder een lichte krimp zien in NW Europa. De vraag naar dierlijke eiwitten neemt met name toe in die landen waar sprake is van een groeiende welvaart/middenstand. Voorbeelden zijn China, ZO Azië, Zuid Amerika, Turkije en India. In deze landen liggen dan ook potentiële kansen voor Nederlandse diervoeder- en premixbedrijven.

De prijzen van diervoedergrondstoffen ontwikkelen zich op een vergelijkbare manier als de grote agrarische commodities. Het zijn in feite ook dezelfde producten. Op korte termijn zullen de prijzen worden beïnvloed door weers- en oogstomstandigheden in de belangrijkste productielocaties wereldwijd. Op langere termijn -en deze trend is nu ook al waarneembaar- zal het aanbod, wat wordt bepaald door het totale areaal aan landbouwgrond, de vraag lastig bij kunnen benen. De vraag wordt vooral bepaald door de groei van de wereldbevolking. Dit zal vanzelfsprekend ook van invloed zijn op de prijs van de diervoedergrondstoffen.

Duurzaamheid:

De diervoedersector kan, als eerste schakel in de voedselketen, een belangrijke bijdrage leveren aan een gezonde en duurzame voedselproductie. Het MVO-beleid van Nevedi berust op vier pijlers: verduurzaming grondstoffen, milieubewuste productie, goed werkgeverschap en gezond en veilig voedsel.

Binnen de pijler milieubewuste productie werkt de diervoederindustrie actief aan het verlagen van de uitstoot van broeikasgassen door energiebesparing en de inzet van duurzame energie. Bijvoorbeeld door het optimaliseren van de logistiek en het efficiënter inrichten van het productieproces. Een lagere CO₂-uitstoot is niet de enige vorm van energiebesparing. Ook emissiearme voeders helpen bij de vermindering van de uitstoot van andere broeikasgassen zoals methaan.

Nevedi is betrokken bij verschillende keteninitiatieven voor verduurzaming zo heeft Nevedi het convenant Kringloopwijzer van de Duurzame Zuivelketen ondertekend en steunen een heel aantal individuele leden het convenant Weidegang. Daarnaast is Nevedi zeer actief betrokken bij de ketentransitie naar het gebruik van verantwoorde en duurzame soja en het gebruik van duurzame palmolie. Een verdere verduurzaming van de gebruikte grondstoffen in de diervoederindustrie wordt de komende jaren actief opgepakt o.a. ook binnen het samenwerkingsverband Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij waarvan Nevedi actief lid is. Voor Nevedi zijn energie, milieu en klimaat belangrijke aandachtspunten

Convenantactiviteiten

De diervoederindustrie is in 2012 toegetreden tot het MJA-convenant. In die zin was 2013 het eerste uitvoeringsjaar voor de bedrijven. In de opstartfase zijn meerdere projecten uitgevoerd om de bedrijven daarbij te ondersteunen.

Er is een maatregellijst opgesteld waarin de belangrijkste energiemaatregelen voor de diervoederindustrie zijn opgenomen. Daarnaast is een training ontwikkeld gericht op procesoperators, die na een eerste pilot inmiddels is opgenomen in het reguliere opleidingsaanbod van Nevedi. In een analyse van procesparameters is samen met bedrijven onderzocht welke factoren bepalend zijn voor het energiegebruik en hoe die zijn te beïnvloeden.

Eind 2013 is een gebruikersgroep gestart die zich heeft gebogen over de koelstap aan het eind van het mengvoederproces. In het project wordt nader gekeken naar de mogelijkheden om het energieverbruik van de productkoelers te optimaliseren in nauwe relatie met de kwaliteit van het eindproduct.

In 2014 zal samen met de diervoederindustrie een pilot worden uitgevoerd, gericht op mogelijke vereenvoudigingen in het MJA-proces voor kleine bedrijven. Ook voor de invoering van Energiezorg wordt gezocht naar een methode die beter aansluit bij de reguliere bedrijfsvoering in de sector. Daarvoor zal begin 2014 de werving van deelnemers aan een gebruikersgroep worden gestart. Het project loopt door tot eind 2014.

Vanuit Nevedi wordt actief gewerkt aan kennisoverdracht op verschillende wijzen. Via de website www.nevedi.nl op het ledendeel worden voortgangsrapportages van de lopende projecten gepubliceerd evenals de resultaten van de jaarlijkse monitoring. Tijdens een jaarlijkse themabijeenkomst voor de leden worden presentaties van nieuwe technieken en verbeteringsmogelijkheden aan de orde gesteld en een overzicht van de stand van zaken van de lopende projecten. De leden die deelnemer zijn aan de MJA hebben tijdens deze themabijeenkomsten ook de gelegenheid om met elkaar kennis en ervaring uit te wisselen.

Hoofdstuk 1. Inleiding

Dit rapport bevat de resultaten van uw sector in het kader van het MJA3-convenant. De grafieken in hoofdstuk 2 tot en met 5 geven u overzichten van:

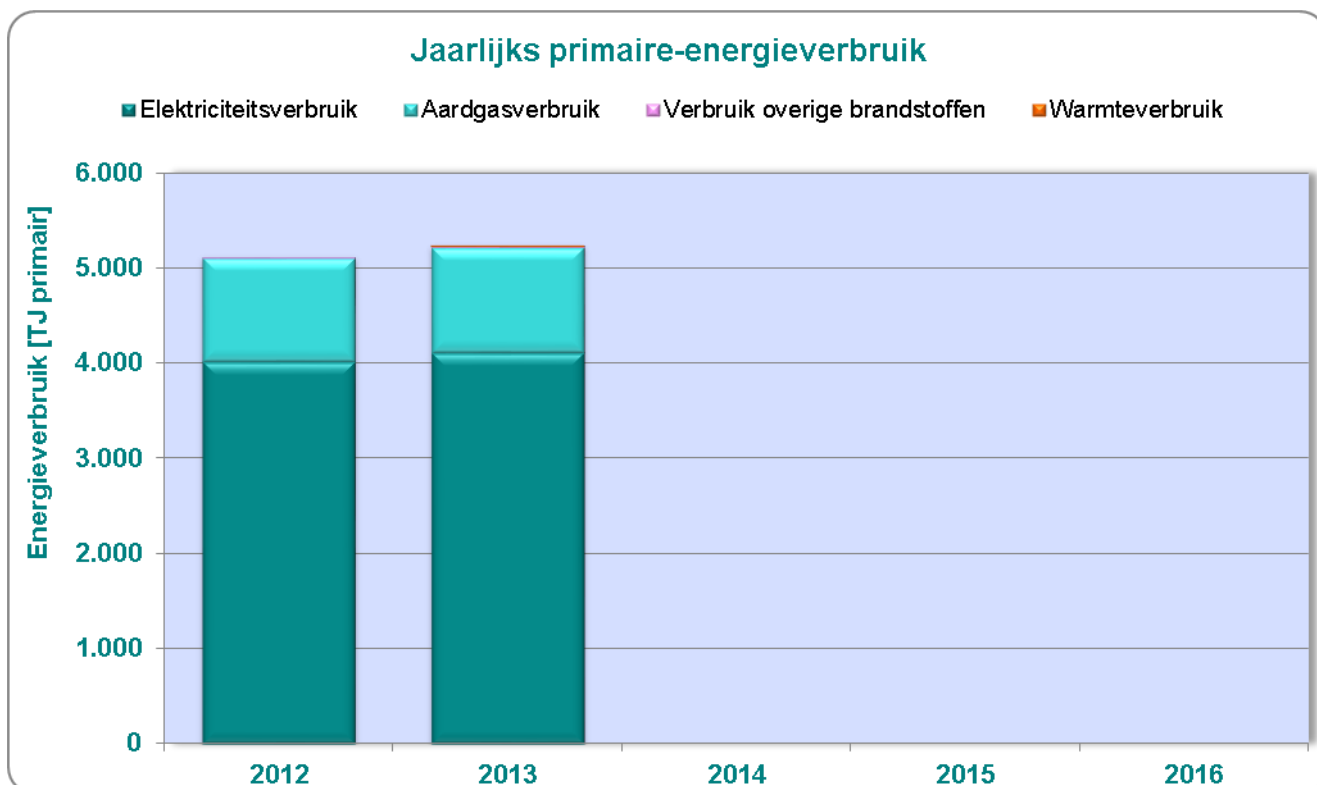
- de ontwikkeling van het energieverbruik van uw sector vanaf 2012;
- de verklaring van de verandering in energieverbruik ten opzichte van vorig jaar;
- de spiegeling ten opzichte van het meerjarenplan (MJP) 2013-2016 van uw sector;
- de ontwikkeling van het effect van de PE-, KE- en DE-maatregelen vanaf 2012, waarbij alle relevante gegevens vanaf 2012 zijn meegenomen.

Hoofdstuk 6 geeft de achterliggende informatie weer in tabellen.

Dit sectorrapport is opgesteld op basis van de door bedrijven aangeleverde gegevens in het kader van de jaarlijkse MJA-monitoring. De berekeningen in dit rapport zijn gebaseerd op de methodiek energie-efficiency zoals die is afgesproken in het MJA3-convenant. Details over de methodiek kunt u vinden in de Handreiking Monitoring op de website van RVO.nl.

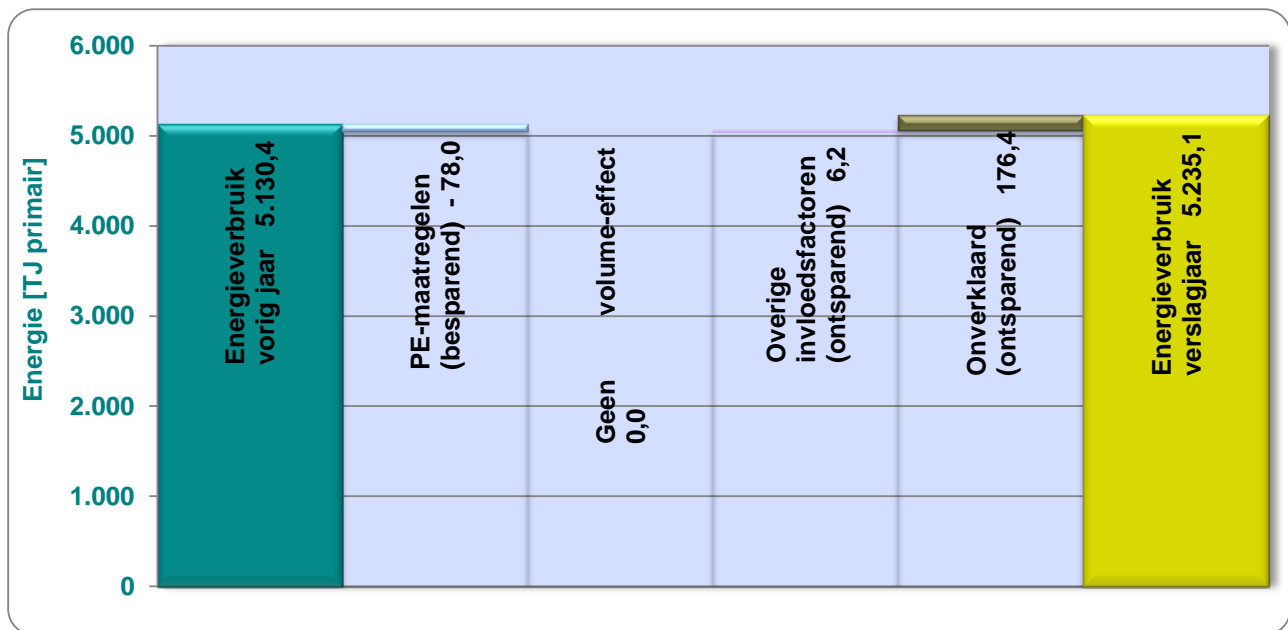
Hoofdstuk 2. Overzicht ontwikkeling energieverbruik

Onderstaande grafiek laat het jaarlijkse energieverbruik van uw sector vanaf 2012 zien.

Hoofdstuk 3. Verklaring verandering energieverbruik

Onderstaande grafiek geeft aan in welke mate verschillende factoren de verandering in het energieverbruik tussen het verslagjaar en het jaar daarvóór verklaren.

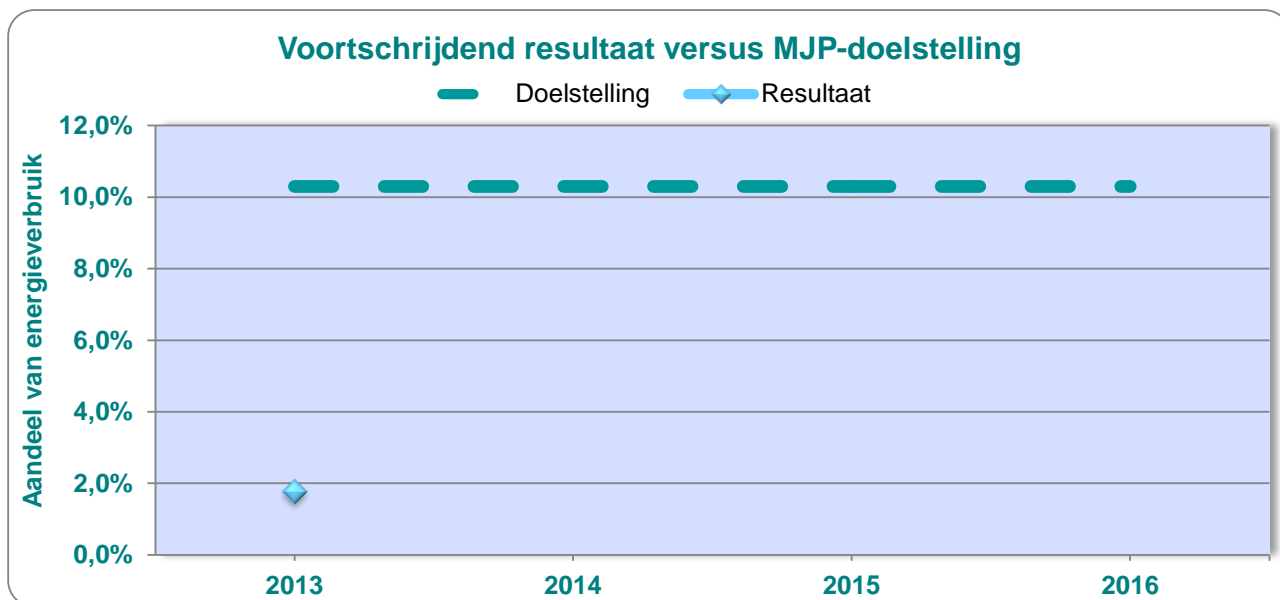

Maatregelen in het proces (*PE-maatregelen*) hebben een besparend effect tot doel (het relatieve energieverbruik wordt minder). Het *Volume-effect* (effect door verschil in productiehoeveelheid) is verhogend (meer energieverbruik) bij hogere productie of verlagend bij lagere productie. Het deel *Overige invloedsfactoren* is de optelsom van alle invloedsfactoren die de sector heeft gerapporteerd, zoals hogere/lagere capaciteitsbezetting ten opzichte van vorig jaar of gunstige/ongunstige weersomstandigheden ten opzichte van vorig jaar. Deze optelsom kan uiteindelijk besparend of ontsparend zijn. De post *Onverklaard* is de restpost. Deze restpost is besparend wanneer het berekende energieverbruik in het monitoringjaar (de optelsom van de eerste vier posten in de grafiek) hoger is dan het werkelijke energieverbruik. De restpost is ontsparend wanneer het berekende energieverbruik lager is dan het werkelijke energieverbruik. Hoe kleiner de restpost, des te beter het werkelijke energieverbruik in de sector is verklaard.

Het verslagjaar 2013 is het eerste jaar dat de MJA-monitoring van de sector diervoeders plaatsvindt. Hierdoor ontbreekt het aan voldoende gegevens om bijvoorbeeld het volume-effect te bepalen. Ook blijkt uit ervaring bij andere sectoren dat bedrijven in het eerste jaar dat de monitoring plaatsvindt relatief weinig invloedsfactoren rapporteren. Op basis van beperkte informatie mag verwacht worden dat de onverklaarde stijging van het energiegebruik (+3,5%) grotendeels het effect is van stijging in productievolume.

Hoofdstuk 4. Spiegelning aan het MJP

Onderstaande grafiek geeft de jaarlijkse ontwikkeling aan van het effect van de getroffen EEP-maatregelen binnen de sector ten opzichte van 2012, het jaar voorafgaand aan de beschouwde EEP-periode. De horizontale lijn is de MJP-doelstelling voor 2016 op basis van zekere en voorwaardelijke maatregelen.

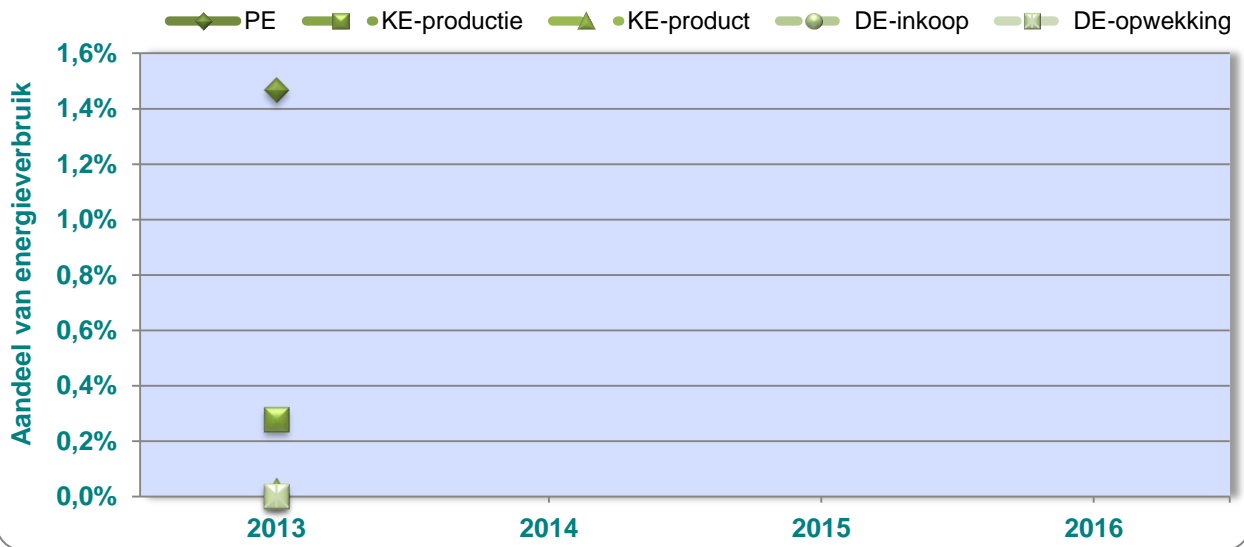
In het meerjarenplan (MJP) heeft de sector toegezegd maatregelen te treffen die in 2016 tot een jaarlijkse besparing van 524 TJ leiden. Na één jaar bedraagt het effect van maatregelen 94,2 TJ. Hiermee is 18% van de MJP-doelstelling gerealiseerd.

De energiebesparing door procesefficiency ligt op koers met 26% van de MJP doelstelling, daarentegen heeft op gebied van duurzame energie in 2013 geen intensivering plaatsgevonden. De energiebesparing door ketenefficiency was in 2013 gelijk aan 8% van de MJP doelstelling

De MJA3 kent drie pijlers: procesefficiency, ketenefficiency en duurzame energie.

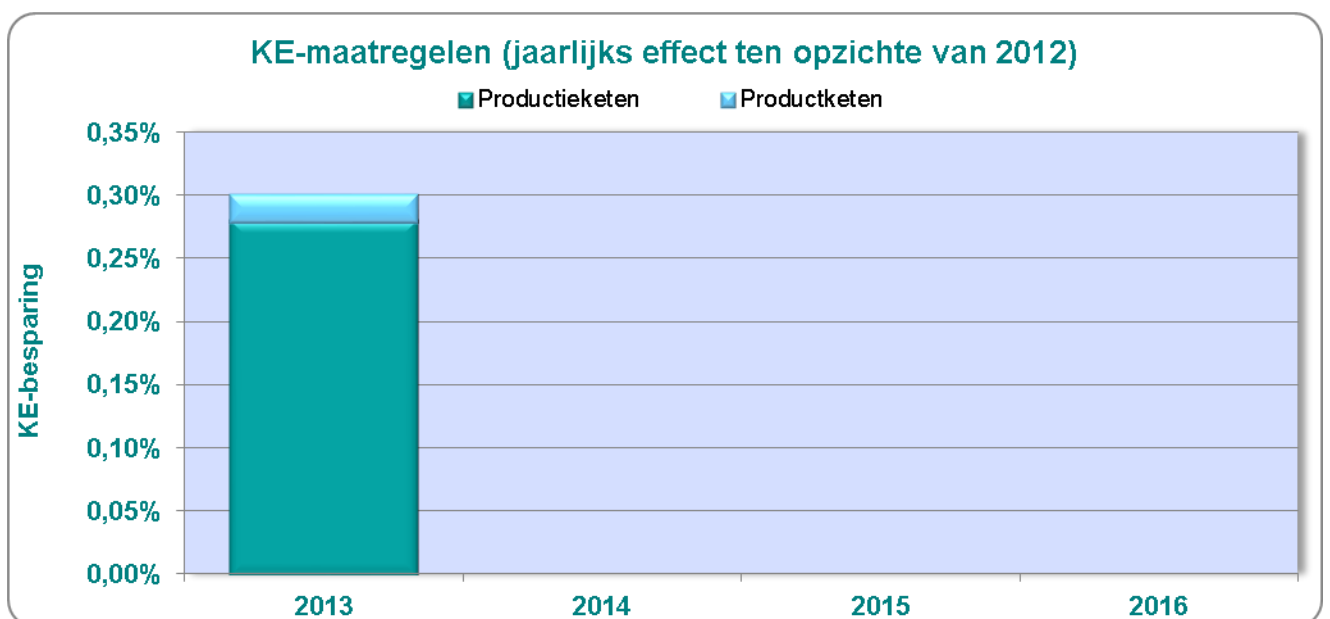
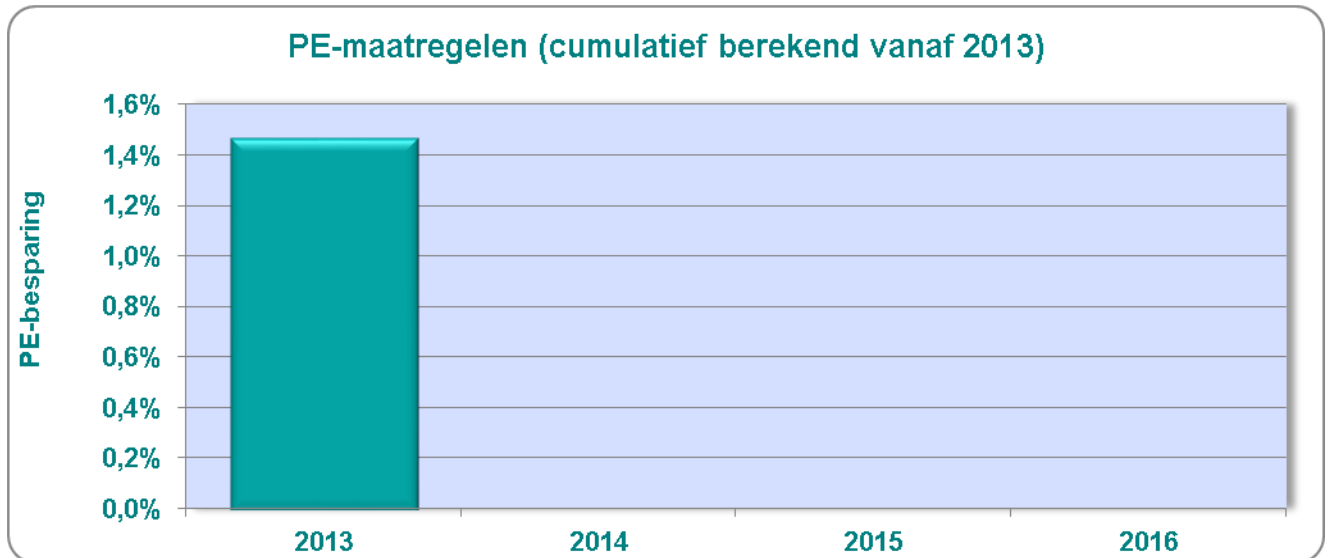
Ketenefficiency kan nog worden onderverdeeld in twee categorieën: deelketen productie en deelketen product. Voor duurzame energie is eveneens een splitsing mogelijk: inkoop en (eigen) opwekking. Uitsplitsing van de resultaten naar de verschillende pijlers levert onderstaande grafiek op. Ook hier worden de jaarlijkse cijfers gepresenteerd ten opzichte van 2012.

Voortschrijdend resultaat per pijler

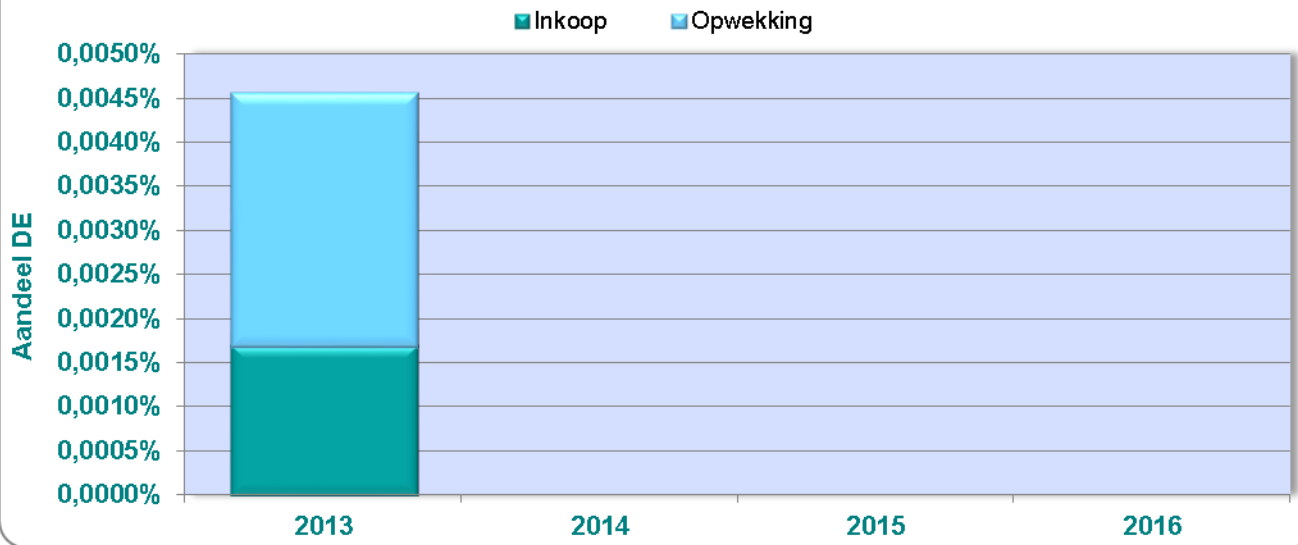

Hoofdstuk 5. Resultaten per pijler

Het MJA3-convenant kent drie pijlers: procesefficiency, ketenefficiency en duurzame energie. De grafieken geven de jaarlijkse effecten per pijler vanaf 2013 weer. Deze resultaten zijn aangegeven als percentage van het energieverbruik van de sector.

DE-maatregelen (jaarlijks effect ten opzichte van 2012)

Hoofdstuk 6. Tabellen

De eerste tabel hieronder bevat de gerapporteerde gegevens over het jaarlijkse energieverbruik en de uitgevoerde maatregelen vanaf 2012.

De tweede tabel geeft een overzicht van het effect van geplande en gerealiseerde maatregelen op jaarbasis ten opzichte van 2012. Er is daarbij niet gecorrigeerd voor gewijzigde omstandigheden (bijvoorbeeld het productieniveau). Alle waarden in tabel 1 en 2 zijn in TJ primair per jaar.

De derde tabel geeft een overzicht van alle bedrijven die vanaf 2013 hebben gerapporteerd. Van deze bedrijven zijn alle beschikbare cijfers vanaf 2012 tot en met 2013 in het sectorrapport verwerkt. In de derde kolom is per bedrijf aangegeven of de gegevens over 2013 in dit rapport zijn meegenomen.

Tabel 1 Energie- en besparingscijfers.

Resultaten per jaar [TJ]	2012	2013	2014	2015	2016
Werkelijk energieverbruik	5.130	5.235			
Besparing door PE-maatregelen		78			
KE-besparing in de productieketen		15			
KE-besparing in de productketen		1			
Inkoop van duurzame energie		0			
Opwekking van duurzame energie		0			

Tabel 2 Effecten van uitgevoerde maatregelen in 2013.

Categorie	Subcategorie	Effect [TJ] ten opzichte van 2012	
		Verwacht eindresultaat in 2016 (MJP)	Gerealiseerd jaarlijks effect t/m verslagjaar
Procesefficiency	Procesmaatregelen	181	51,1
	Installaties en gebouwen	99	19,8
	Energiezorg en gedragsmaatregelen	21	7,1
	Strategische projecten	0	0,0
	Subtotaal procesefficiency	301	78,0
Ketenefficiency	Maatregelen in de productieketen	200	14,9
	Maatregelen in de productketen	1	1,1
	Subtotaal ketenefficiency	201	15,9
Duurzame energie	Inkoop van duurzame energie	21	0,1
	Opwekking van duurzame energie	0	0,1
	Subtotaal duurzame energie	21	0,2
Totaal		524	94,2

Tabel 3 Deelnemende bedrijven binnen de sector

Onderneming	Vestiging	Plaats
ABZ Diervoeding	ABZ Diervoeding	Markelo
	ABZ Diervoeding	Udenhout
	ABZ Diervoeding	Eindhoven
	ABZ Diervoeding	Nijkerk
Agrifirm	Agrifirm Feed Drachten	Drachten
	Agrifirm Feed Emmen	Emmen
	Agrifirm Feed Meppel	Meppel
	Agrifirm Feed Meppel (Op- en overslag)	Meppel
	Agrifirm Feed Oss	Oss
	Agrifirm Feed Veghel	Veghel
	Agrifirm Feed Wanssum	Wanssum
	Agrifirm Feed Zwolle	Zwolle
AgruniekRijnvallei	AgruniekRijnvallei	Wageningen
	AgruniekRijnvallei	Barneveld
	AgruniekRijnvallei	Lienden
Arie Blok Diervoeding	Arie Blok Diervoeding	Woerden
Boerenbond Deurne Voeders BV	Boerenbond Deurne Voeders BV	Helmond
	Boerenbond Deurne Voeders BV	Oirschot
	Boerenbond Deurne Voeders BV	Wanroij
Booijink Veevoeders BV	Booijink Veevoeders BV	Raalte
Bosgoed Graanhandel BV	Bosgoed Graanhandel BV	Wilp
C.A.V. Den Ham	C.A.V. Den Ham	Den Ham
CAVV Zuid-Oost Salland	CAVV Zuid-Oost Salland	Haarle
Coöperatie De Valk Wekerom UA	Coöperatie De Valk Wekerom UA	Lunteren
	Coöperatie De Valk Wekerom UA	Meppel
Coops Mengvoeders BV	Coops Mengvoeders BV	Halle
Coppens diervoeding BV	Coppens diervoeding BV	Helmond
De Heus Voeders BV	De Heus Voeders BV	Veghel
	De Heus Voeders BV	Andel
	De Heus Voeders BV	Maasbracht
	De Heus Voeders BV	Meppel
	De Heus Voeders BV	Nijkerk
	De Heus Voeders BV	Ravesteijn
	De Heus Voeders BV	Sneek
	De Heus Voeders BV	Utrecht
De Hoop Mengvoeders BV	De Hoop Mengvoeders BV	Zelhem
De Samenwerking	De Samenwerking	Haastrecht
Denkavit Nederland BV	Denkavit Nederland BV	Voorthuizen
DZ-Six Diervoeders BV	DZ-Six Diervoeders BV	Bergambacht
Feijen Diervoeders en Kunstmest	Feijen Diervoeders en Kunstmest	Dalfsen
Firma G. van der Bijl Az	Firma G. van der Bijl Az	Alphen aan den Rijn

Onderneming	Vestiging	Plaats
ForFarmers Hendrix BV	ForFarmers Hendrix BV (Lochem 5)	Lochem
	ForFarmers Hendrix BV	Deventer
	ForFarmers Hendrix BV	Almelo
	ForFarmers Hendrix BV	Delden
	ForFarmers Hendrix BV	Heijen
	ForFarmers Hendrix BV	Helmond
	ForFarmers Hendrix BV, (Lochem 12)	Lochem
	Forfarmers Hendrix BV	Oosterhout
	ForFarmers Hendrix BV	Zwolle
	Forfarmers-Hendrix BV (Deventer 4)	Deventer
Fransen Gerrits BV	Fransen Gerrits BV	Veghel
Havens Graanhandel NV	Havens Graanhandel NV	Maashees
Hilkens Diervoeders	Hilkens Diervoeders	Swalmen
Kamphuis Mengvoeders	Kamphuis Mengvoeders	Neede
Klein Hekkelder BV	Klein Hekkelder BV	Voorst
Koenis BV	Koenis BV	Opmeer
Navobi BV	Navobi BV	Ermelo
Nijssen Granico BV	Nijssen Granico BV	Venray
P. Bos Veevoeders	P. Bos Veevoeders	Ederveen
Rijnzate BV	Rijnzate BV	Wageningen
Schils BV	Schils BV	Sittard
Tentego BV	Tentego BV	Mijdrecht
Theeuwes Mengvoeders	Theeuwes Mengvoeders	Ulicoten
Twilmij BV	Twilmij BV	Stroe
Van Benthem Veevoeders & Kunstmest BV	Van Benthem Veevoeders & Kunstmest BV	Vollenhove
Van Dijck BV	Van Dijck BV	Tilburg
Van Gorp Diervoeders B.V.	Van Gorp Biologische Voeders B.V.	Schalkwijk
	Van Gorp Diervoeders B.V.	Waalwijk
Veevoederbedrijf Alpuro BV	Veevoederbedrijf Alpuro BV	Uddel
Vitelina Voeders	Vitelina Voeders	Oirlo
	Vitelina Voeders	Ysselsteyn
Vobra Diervoeders BV	Vobra Diervoeders BV	Loosbroek
	Vobra Diervoeders Loosbroek BV	Veghel